

קול קורא לכנס השנתי

אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, באר שבע - יום שני, 6.4.2020, י"ב בניסן התש"ף

"מקום התקשורת": סוגיות של חומר ומקום בתקשורת כיום

אנו שמחים להזמינכם/ן לכנס השנתי ה-24 של האגודה הישראלית לתקשורת, שיוקדש השנה לנושא "מקום התקשורת". בכוננתנו לברר שאלות של מקום, מרחב וחומר ביחס לאמצעי תקשורת ופרקטיקות תקשורתיות כיום.

עבודותיהם הפרדיגמטיות של הרולד איניס ומרשל מקלוהן עסקו במאפיינים של מרחב, מקום (וזמן) ביחס לאמצעי תקשורת, וביחסים החדשים שהלכו ונטוו בין אלה ובין אלה במאה העשרים. מקלוהן טען שהתפתחות הטלגרף והרדיו השפיעה בצורה משמעותית על ניסוחן של תיאוריות בפיסיקה המודרנית, שהגדירו יחסים בין מרחב, מקום וזמן בצורה שונה למדי מכפי שעשו תיאוריות קודמות. גיימס קארי המשיך וטען שהמצאת הטלגרף ניתקה לבלי שוב את הקשר בין תקשורת ומרחב, או בין העברת מסרים ובין תנועה בכלל. מחקרי המשך עסקו בטכנולוגיות תקשורת וביחסן למרחב ולמקום, כפי שאלה מכוננים באמצעות פרקטיקות תקשורת יומיומיות – מקומיות וגלובליות. מצד אחד, טכנולוגיות תקשורת מאפשרות "לדלג" על מרחק-זמן, במיוחד בעידן הדיגיטלי שבו המרחב הגלובלי הוא "כפר" שבו כולם "מחברים". מצד שני, מיקום, מקום ומקומיות צצים כל העת מתוך ובתוך ממשקים חדשים, ומזכירים שפלטפורמות דיגיטליות – ותקשורת אנושית בכלל – לעולם אינן חסרות ממדי מקום וחומר. ניתן להיווכח בכך, למשל, ביחס למיקום החומרי של תשתיות תקשורת (חוות שרתים, כבלים אופטיים, לוויינים), ביחס לדפוסי ניעות (mobilities) של מכשירים ניידים (מחשבים, טלפונים חכמים, מדיה לבישים), וביחס לשילוב הגובר של "שירותי מיקום", כגון סימון "צ'ק אין" ו-safety check בפייסבוק.

התבססות המפנה המרחבי והחומרי כצמתים בינתחומיים תוססים של מחקר וידע, מעלה שאלות על מקומם החיוני של אמצעי תקשורת עכשוויים בהבנת ובעיצוב המרחב. חוקרים מדיסציפלינות סמוכות – ביניהן גיאוגרפיה, לימודי תרבות, אנתרופולוגיה וסוציולוגיה – מכירים בתפקידו המרכזי של גורם התקשורת בכינון מרחבים וחוויות של מרחב, ופונים אל חוקרי וחוקרות תקשורת להמשיג תרומות אלה. פביאן קאנטה (Cante, 2015) מתייחס ל"תסבוכות של מקום-תקשורת" (place-media entanglements), ופול אדמס (2018) טוען כי תרומת התקשורת למכלול מורכב זה היא "החמקמה ביותר" לזיהוי. ממילא, עיסוק בינתחומי זה מעלה שאלות ביחס לאופייה (הבינתחומי של הדיסציפלינה שלנו, וביחס להפריה הדדית עם תחומי ידע ומחקר סמוכים.

לכנס השנה מזמינה האגודה מאמרים והרצאות הדנים בין היתר בשאלות הבאות: האם תקשורת וירטואלית ודיגיטלית נתפשת כ'חסרת מקום'? היכן פזורות תשתיות התקשורת בישראל כיום (ים, אוויר, יבשה), ומהן ההשלכות של הימצאותם ותנועתם שם? מהם הממשקים והיחסים בין מקומות ואתרים וירטואליים, לבין אלה הפיזיים? האם שיטות המחקר המקובלות בלימודי תקשורת, אשר שימשו למחקרים במרחב פיזי ולתיאור אתרים ומקומות, צריכות להתעדכן עם המעבר ל"מרחבים" וירטואליים ודיגיטליים? ואם כן, כיצד? האם וכיצד שימושים יומיומיים הנוגעים בייצור ובצריכה של אמצעי תקשורת ומסרים תקשורתיים, משפיעים, מעצבים ומשנים הן את חווית המקום והן את המקום עצמו? באיזה אופן מהווה הגוף האנושי מרחב או מקום ביחס לפרקטיקות תקשורתיות בכלל, ופרקטיקות דיגיטליות בפרט?

שאלות נוספות בנושא זה יתקבלו בברכה, וכן הצעות בנושאים אחרים.

הרצאת האורח במליאת הבוקר תינתן על ידי [Prof. Jonathan Corpus Ong](#) מהמחלקה לתקשורת באוניברסיטת מסצ'וסטס אמהרסט, ארה"ב.

מחקריו של פרופ' אונג עוסקים באתיקה של תקשורת, תוך התמקדות בהשלכות החברתיות והמוסריות של טכנולוגיות תקשורת על חייהן וחוויותיהן של קהילות מוחלשות, בייחוד בדרום הגלובלי. בין היתר, הוא מתעניין באחריות המוסרית של מוסדות, עובדי וקהלי תקשורת כלפי "אחרים מוחלשים", ובאופנים שבהם קהילות מוחלשות משתמשות במדיה דיגיטליים כדי להישמע, להשתתף ולהיות מעורבים.

במליאת הצהריים נארח השנה את הראפר, היוצר ואמן הספוקן-וורד הישראלי, [עומר הברון – ג'ימבן ג'יי](#). הברון למד תקשורת במכללת ספיר ובהשראת לימודיו במכללה כתב מספר שירים שעוסקים באירועי מדיה ובזיכרון קולקטיבי ("תזכרי"), בסוגיות של מרחב וביחסי מרכז-פריפריה ("עזבנו את תל-אביב עברנו לעוטף עזה"). השם של אחד משיריו אף לקוח מכותרתו של מאמר אקדמי בתקשורת ("רומנטי, רגיש ובעל חוש הומור"). בשנה האחרונה (2019) הוציא שני אלבומים עם להקת ספא.

מסלולי הגשה לכנס

ניתן להגיש הצעות לכנס באחד מן המסלולים הבאים:

1. מאמרים אקדמיים, אמפיריים או עיוניים, להצגה במושב רגילים.
  2. מאמרים אקדמיים, אמפיריים או עיוניים, להצגה במסלול לתלמידי תואר שני עם תזה.
  3. מושבים שלמים (פאנלים).
  4. שולחנות עגולים (מושב שלמים).
  5. הצגת ספרים חדשים בתחום התקשורת במושב המוקדש לכך.
- מידע מפורט והנחיות נוספות בנוגע להגשה ניתן למצוא [בקישור הבא](#).

פרסים

כמדי שנה יוענקו בכנס פרסי הצטיינות הבאים:

1. **פרס העבודה הטובה ביותר**
ינתן לתקציר של חוקר/ת בעלת תואר דוקטור שיזכה לציון הגבוה ביותר מבין כלל התקצירים שיועברו לשיפוט.
2. **פרס העבודה הטובה ביותר – סטודנטים**
ינתן לתקציר של סטודנט/ית (לתואר שני או שלישי) שיזכה לציון הגבוה ביותר מבין כלל התקצירים שיועברו לשיפוט. בקטגוריה זו ייכללו גם תקצירים שהוגשו בשיתוף עם חוקרים בעלי תואר דוקטור. הפרס הכספי מוענק על-ידי משפחת שחל לזכרו של [ד"ר יורבל שחל ז"ל](#).
3. **פרס הספר הטוב ביותר**

יוענק למחבר/ת הספר שיזכה בתחרות "הספר הטוב ביותר של האגודה הישראלית לתקשורת".
רשאי/ת להשתתף בתחרות כל חבר/ת אגודה פעילה/ה שפרסם/ה בשנתיים שלפני מועד הכנס (ועד מועד הכנס),
ספר אקדמי בתחום התקשורת, בעברית או באנגלית. יש לצרף עותק דיגיטלי של הספר, בהתאם להנחיות
[ההגשה המפורטות](#).

תאריך אחרון להגשת תקצירים והצעות: 31/12/2019

הודעות על קבלה או דחייה תישלחנה למגישים בדוא"ל במהלך חודש פברואר 2020.

- ניתן להגיש עד שני מאמרים לשיפוט ולהציג מאמר אחד בלבד מתוך אלה שיתקבלו (מאמר נוסף יתקבל להצגה בתנאי שהמחבר אינו יחיד).
- ההגשה תיעשה בצורה ממוחשבת באמצעות [הטופס שבקישור](#).
לתשומת לבכם: בסיום הטופס יש להעלות קבצי Word בהתאם להנחיות וללא פרטים מזהים.
- התקצירים וההצעות שיוגשו יעברו "שיפוט עיוור" על-ידי שני שופטים לפחות. בחירת המאמרים שיוצגו בכנס תיעשה בהתאם לחוות דעת השופטים ועל-פי החלטת ועדת הכנס.
- כל משתתפי הכנס מחויבים בתשלום לכנס ולחברות באגודה.
לקישור לתשלום ולהרשמה [לחץ/י כאן](#).

הזמנת חוקרים ממוסדות אקדמיים בחו"ל

עמיתים למחקר ממוסדות אקדמיים בחו"ל, כולל ישראלים/ישראלים לשעבר, מוזמנים להשתתף בכנס. במקרים אלה תינתן האפשרות להציג בשפה האנגלית. כמו כן, קיימת גרסה של קול הקורא באנגלית אשר תישלח על-פי בקשה לחברי ולחברות אגודה המעוניינים להזמין חוקרים רלוונטיים ועמיתים מחו"ל. הנכם מוזמנים לפנות [לשרית נבון](#), מזכירת האגודה, לשאלות נוספות בנושא זה.

לוח זמנים של יום הכנס

9:00-10:00 הרשמה וכיבוד קל

10:00-11:15 מליאת פתיחה כולל הרצאת אורח מאת [Jonathan Corpus Ong](#)

11:30-13:00 מושבי בוקר מקבילים

13:00-13:15 הפסקת קפה

13:15-14:45 מושבי צהריים מקבילים

14:45-15:45 הפסקת צהריים, יריד ספרים

15:45-17:00 מליאת אסיפה כללית + פאנל והופעת אורח של [גימבר גיי](#)

17:00-18:30 מושבי אחה"צ מקבילים

18:30 מסיבת קוקטייל לחברות ולחברי האגודה

מוזמנים להפיץ את הקול הקורא לעמיתים, חברות סגל, מרצים וסטודנטיות לתארים מתקדמים שמחקריהם/ן עוסקים בתחומי התקשורת השונים.

להתראות בכנס!

פרופ' חיים נוי (יו"ר); ד"ר אבי מרציאנו גילבורד; שרית נבון